

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting 1970-1971

Nr. 34b

EINDVERSLAG van de vaste Commissies voor Justitie en voor Binnenlandse Zaken omtrent het ontwerp van wet houdende enige strafbepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Nadat het voorlopig verslag der Commissies aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

De ondergetekenden hebben kennis genomen van het voorlopig verslag van de vaste Commissies voor Justitie en voor Binnenlandse Zaken, uitgebracht over dit wetsontwerp.

Wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht

Enkele leden, die verklaarden strafbepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer hoogst noodzakelijk te achten, bleven bezwaren behouden tegen de uitzonderingen die in de artikelen 139a-139c zijn opgenomen in het belang van de staatsveiligheid en van de goede werking van de telefooninrichting. De ondergetekenden betreuren dat hun uitzettingen over de noodzaak van deze uitzonderingen deze leden nog niet hebben kunnen overtuigen. Zij hebben er nota van genomen dat deze leden zich voorbehielden bij de openbare beraadslaging op verschillende aspecten van dit wetsontwerp in te gaan.

Vele andere leden stelden de vraag of de regering bereid is op gezette tijden eigener beweging aan de Staten-Generaal opgave te doen van het aantal der krachtens de nieuw voorgestelde artikelen 139a en 139c gegeven bijzondere lasten.

De ondergetekenden kunnen dit, in verband met de noodzakelijke geheimhouding, niet toezeggen. Wel heeft de derde ondergetekende overeenkomstig de door hem in de Tweede Kamer gedane toezegging (*Handelingen* 1970-1971, blz. 500, l.k.) deze commissie inmiddels ingelicht omtrent aard en aantal van deze afluistergevallen.

Deze leden zouden voorts gaarne vernemen hoever zich het begrip „goede werking van de telefooninrichting” als bedoeld in artikel 139c uitstrekt. Zij vroegen of dit uitsluitend in technische zin moet worden verstaan.

Deze uitzondering dient om het goed functioneren van de telefoondienst als zodanig te waarborgen. Inderdaad gaat het daarbij in hoofdzaak, zij het niet uitsluitend, om het beproeven of de gebruikte apparatuur goed werkt. Voor een controle of het telefoonverkeer op de juiste wijze wordt afgewikkeld kan echter niet altijd worden volstaan met het controleren van uitsluitend technische factoren.

Verscheidene leden vroegen of het de bedoeling van het nieuw voorgestelde artikel 414a is om ook strafbaar te stellen degene die vermeldt welke middelen in de handel zijn die voor heimelijk afluisteren geschikt zijn.

De bedoeling van het artikel is om de handel in afluisterapparatuur, die om technische redenen niet verboden kan worden, toch enigszins te bemoeilijken door b.v. het maken van

reclame daarvoor te verbieden. Ook beschouwingen die op soortgelijke wijze de handel bevorderen vallen onder de strafbepaling. Dit brengt echter niet mede dat degene die, om het publiek tegen kwalijke praktijken te waarschuwen, vermeldt welke middelen, geschikt voor heimelijk afluisteren, in de handel zijn strafbaar is. Indien hij echter tevens nauwkeurig aangeeft waar en bij wie die middelen verkrijgbaar zijn valt hij onder de strafbepaling. De ondergetekenden menen dat hierdoor slechts in zeer geringe mate en op goede gronden de vrijheid van informatie overeenkomstig artikel 10 van het Verdrag van Rome wordt beperkt.

Wijzigingen in het Wetboek van Strafvordering

Verscheidene leden stelden de vraag of de beslissing, die de rechter-commissaris op grond van het nieuw voorgestelde artikel 125g bevoegd is te nemen nog aan bepaalde vormvereisten moet voldoen.

Vormvereisten worden voor die beslissing niet voorgeschreven, evenmin als dat ten aanzien van een aantal andere beslissingen van de rechter-commissaris het geval is. Mede in verband met het feit dat een opdracht tot afluisteren in bepaalde omstandigheden buitengewoon urgent kan zijn lijkt het de ondergetekenden niet gewenst bepaalde vormvereisten dwingend voor te schrijven.

Voorts vroegen deze leden wat er gebeurt met processen-verbaal en andere voorwerpen die gegevens bevatten die zijn verkregen zonder dat aan alle vereisten van artikel 125g is voldaan.

In dat geval kan het afluisteren op grond van het voorgestelde artikel 139c een strafbaar feit opleveren. Processen-verbaal waaruit dat blijkt zullen derhalve tot een strafvervolgung tegen de dader aanleiding kunnen geven. Ons wettelijk stelsel van strafvordering verbiedt echter niet dat bewijsmiddelen die anders dan op de voorgeschreven wijze zijn verkregen in strafprocedure worden gebruikt, maar laat het in ieder geval aan de rechter om te beoordelen of en in hoeverre zij tot het bewijs behoren mede te werken.

Het spreekt overigens vanzelf dat opsporingsambtenaren zich zullen onthouden van het plegen van strafbare feiten tijdens het onderzoek. Indien niettemin onrechtmatig wordt afgeluisterd, zal de verdachte kunnen verzoeken een strafvervolgung tegen degene, die afluisterde, in te stellen.

In het voorlopig verslag wordt gevraagd in welke gevallen kan worden aangenomen dat het ten behoeve van de strafvordering noodzakelijk is de door het artikel mogelijk gemaakte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te maken. Het is niet goed mogelijk om op deze vraag een algemeen antwoord te geven; dit kan slechts in een concrete situatie beoordeeld worden. Wel schrijft de bepaling voor dat het afluisteren van een telefoongesprek slechts kan worden bevolen indien het onderzoek dit dringend vordert en het een misdrijf betreft waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten.

Op de vraag van vele andere leden wat de ingevolge artikel 125h op te maken processen-verbaal van vernietiging moeten inhouden kan geantwoord worden dat deze processen-verbaal voldoende gegevens moeten bevatten om te kunnen vaststellen welke voorwerpen zijn vernietigd. Zij behoren echter geen bijzonderheden in te houden over de inhoud van de vernietigde processen-verbaal en of andere voorwerpen. Ware dit anders, dan zou het proces-verbaal van vernietiging ook zelf krachtens het eerste lid van artikel 125h weer vernietigd moeten worden.

Ten slotte werd gevraagd of uit het nieuw voorgestelde artikel 125h, lid 1, kan worden afgeleid dat de op grond van de vorige artikelen verkregen gegevens uitsluitend mogen worden gebruikt ten behoeve van de vervolging van het bepaalde strafbare feit waarvan de afgeluisterde persoon wordt verdacht.

De ondergetekenden beantwoorden deze vraag ontkennend. Indien tijdens het onderzoek andere strafbare feiten ontdekt worden, kunnen ook die worden vervolgd. Dit is in overeenstemming met hetgeen bij het uitoefenen van andere bijzondere bevoegdheden in het strafproces geldt. Men vergelijkte het geval, behandeld in H.R. 2 december 1935, N.J. 1936, 250, waar tijdens een huiszoeking wegens overtreding van de Drankwet een ander strafbaar feit werd ontdekt, als gevolg waarvan een voorwerp in beslag werd genomen.

*De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,*

DE JONG.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.

De Minister van Binnenlandse Zaken a.i.,

C. H. F. POLAK.

De Minister van Verkeer en Waterstaat a.i.,

H. J. WITTEVEEN.

De commissies hebben gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer hun eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 29 januari 1971.

*De vaste Commissie voor
Justitie:*

NIERS

CORNELISSEN

BRONGERSMA
(Voorzitter)

CAMMELBEECK

VAN DER WERFF

PIKET

BOUKEMA

VAN WIJK

VAN MARION

IJMKERS

TONNAER.

*De vaste Commissie voor
Binnenlandse Zaken:*

TEIJSSSEN

LETSCHERT

TROOSTWIJK

VAN HALL

VAN DE VLIET
(Voorzitter)

KNOTTNERUS

BOUKEMA

VAN PELT

DE GROOTE

IJMKERS

TONNAER.